

lémzetesek, s a tanulónak is, ki már előzőleg olvasta, könnyen megújul emlékezetében az egész helyzet.

Elismerésünket ez ügyes, tárgyi csoportok szerint helyesen megir dolgozatra megtoldani kívánjuk annak hangoztatásával, hogy ilyen, a gyakorlati tanítás eredményeiről adott beszámoló-féjét annál szivesebben olvasunk az évi értesítőben, minél ritkábban van alkalmunk mostanság olyat találni. Kívánatos, hogy a jó példa minél számosabb köve-tőre találjon.

MAJOR KÁROLY.

Benedek Elek. «Testamentum és hat levél.» Második kiadás. (Budapest, 1894. az író tulajdona.)

Csinos, szemrevaló kiállításban jelent meg ez a kis gyűjtemény, melyről már az első kiadásnál is az volt az általános kritika, hogy mind tartalmánál, mind előadásánál fogva a legjelesebb ifjúsági iratokhoz tartozik, melyek magyar nyelven megjelentek. Midőn a Benedek könyvét ifjúsági iratnak neveztük, nem azt értettük rajta, hogy csupán gyermekeknek való, ellenkezőleg. Azoknak a ritka könyveknek egyike, melyek az ifjút, illetve leányt még az iskola légkörében tájékozni igyekeznek a realis élet mivoltáról, tehát áthidalni azt a nagy űrt, mely az iskolát az élettől elválasztja, s a mely különösen a középiskola elhagyásánál a pályaválasztással egyszerre lép az ifju elé. E pillanatban mindenik ifju egy-egy Herakles a válasz-uton és e pillanatot kívánja Benedek a «Testamentum»-mal úgy előkészíteni, hogy az ifju lélekben az elremített, gúnyolt és látszólagos kudarczai után kétkedő idealismus mégis felülkerekedjék. A «Testamentum»-nak különösen második része az, mely a pályaválasztással foglalkozik és azt találja, hogy minden pálya egyenrangú, ha annak *emberi* értékünkkel, általános műveltségünkkel értéket tudunk adni. A «Testamentum» első része magasan szárnyaló életphilosophia, melyben a szerző fiának eltestálja vagyonul az ember legerősebb erkölcsi támaszait, a hitet, a vallást, de mindenekfelett a szeretetet. Azok a helyek, a hol a haza, a szülék (különösen az anya) iránt való szeretetről beszél (pl. 15. l.), maradandó becsüek fognak maradni és a «Parainesis»-re emlékeztetnek, bár a Parainesis még nem gyökerezik annyira a való életben, mint ez a végrendelet, mely az izgult XIX. század fin de siècle gyermekének van írva. S a mit a «Testamentum» szépet és okosat tud a fiúknak mondani, ugyanazt teszik a kötet hátralévő részei (Aranyvirágnak és Bándi Miklós) a serdülő leányokra nézve. Amabban a művelt de házias leányka van leírva, a kit a hozományvadászok rajzanak körül; ebben a fiatal asszony, a ki egy önerejéből férfiuvá lett embert választott. Itt vannak érdem szerint jellemezve

korunk rákfenéi: a tehetségtelen *kapaszkodás*, mely az *érdekházasságban* keres és talál támaszt, addig a meddig. Csakhogy a jellemzés nem a Zola borotva élességüanálisisával történik, hanem visszájára, amolyan derült képben, a mely a ferde dolgokat úgy mutatja, a hogyan lenniök kellene, a hogyan lehetnének, ha a szív és jellem meg nem hátrálna az érdekeltség előtt. És mindez a célzatosság kellemetlen, zavaró hatása nélkül van elmondva, az igazság egyszerű, himezetlen hangján. A könyvecske sikeréhez kétségkívül nagyban hozzájárul a szerencsésen megválasztott forma. A «Testamentum» Szent István óta Franklin Benjaminig a legalkalmasabb alak életbölcseleti axiómák összefoglalására, a levélalak pedig a maga közvetlenségével nagyon hat az olvasó lelkére, kivált napjainkban, a mikor a belső élet ismét a magánlevelekbe szorul. — Benedek könyvecskéjét a legmelegebben ajánljuk.

LATKÓCZY MIHÁLY.

Két könyv a római világból. Richter Takács «A görögök és rómaiak játékaik» 83 képpel. Átdolgozta dr. Takács Menyhért. Kassa, Bernovics nyomdája, 1894. és Pacséri Károly «Marcus Fabius Quintilianus nevelési elveiről» Pädagogiai tanulmány. Kassa, u. o. 1894.

Felsőmagyarország fővárosából egyszerre két könyv szállott világgá, mindkettő a klasszikus világ nevelésügyére vonatkozik, s mindkettő a kassai tanárvilág tollából eredt, s ha még hozzáteszszük, hogy egyiknek szerzője gymnasiumi, a másiké reáliskolai tanár, látjuk, hogy a klasszikusok ápolásában tényleg közeledés történt a magyar középiskola két ágában. Vegyük már most a két könyvet egyenkint. Takács Menyhért prémontrei tanár, Richter W. könyvét dolgozta által a görögök és rómaiak játékaikról, melyek most olyan actualisok, hogy a művelt külföld az olympiai versenyek modern felélesztéséről gondolkozik. — A könyv beosztása igen szerencsés, a mennyiben fele esik a gyermekjátékokra, a másik fele a nagyszabású görög nemzeti játékokra, valamint azoknak utóhangjaira a rómaiaknál. Ezt a nagy anyagot Richternek sikerült tíz fejezetbe beleszorítani és 83 ábrával, melyek nagyjából megegyeznek Baumeister nagy szakszótárának megfelelő illusztrációival, szemléltetővé tenni. A fordító nagy gondal végezte munkáját, egyáltalán nem szolgai fordítást adott, hanem magyaros zamatú paraphrasist, melynek sorai közül kiolvassuk az előszóban kifejezett célját: «a tanuló ifjúság érdekét testi nevelés szempontjából.» A szövegben előforduló verses idézetknél nem sajnálta a magyar fordításokat átlapozni, s a hol le nem fordított verset talált, maga birkózott meg vele, persze nem mindig annyi eredménnyel, mint a mennyi jóakarattal, pl. a Pindaros olympiai ódájának fordításában (149., 150. l.), mely